

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

БОГ ОТАЦ ЈЕ СТВОРИО СВЕТ ИЗ ЉУБАВИ

Јована је ове године први пут с родитељима и братом Миланом дошла на море. Прошли су многе пределе и градове док нису стигли. Сада већ седе на песку, а Јована упита: - Тата, како су настали небо и Земља, Сунце, звезде, Месец, земља, ваздух, планине, реке, мора, биљке и животиње, птице, људи? Ко је све то створио? - Бог Отац, заједно са Сином и Светим Духом - одговори отац. У почетку је Бог Отац створио небо и све што је на небу, а затим је створио земљу и све што је на њој. На крају свега, створио је људе - одговори отац. - Тата, а шта је било пре него што је Бог Отац створио свет? - Ничега није било, постојали су само Бог Отац, Син и Дух Свети - одговори отац. - Како? - збуњено ће Јована. - Из чега је онда Бог Отац створио свет? - Ни из чега, слободно, из љубави - одговори отац. - Али како, ја то не разумем, тата - опет ће Јована. - Како љубав Бога Оца може дати постојање нечему што не постоји?

Отац мало заћута, па рече: - Видиш, кћери, око нас су многе ствари, а ми понекад и не примећујемо да оне постоје. Кад неку од тих ствари, међутим, заволимо, она тек тада за нас постоји. Као да смо је ми својом љубављу створили. На сличан начин и Бог Отац својом љубављу ствара свет - заврши отац.

Јована погледа према мору, заћута и поче да размишља о томе како је Бог Отац из љубави створио свет. Нешто је разумела од онога што јој је отац објаснио, али не баш све. Окрете се према оцу, па настави: — Је ли то слично као кад сам ја у првом разреду нацртала зеку и поклонила га теби? Ти си се тад јако засмејао јер је зека више личио на мачку неголи на зеца, али он је за мене био прави зец. Штавише, то је био најлепши зека јер сам га ја нацртала из љубави према теби. Отац се осмехну, загрли Јовану и рече: - Тачно тако, кћери.

Разговарајмо о причи

Размисли шта је све подстакло Јовану да пита оца о постанку света. Да ли ти разумеш одговор Јованиног оца? Испричај и ти неки пример којим ћеш потврдити његов одговор. Зашто Јована није приметила, тада кад је била млађа, да зека кога је она нацртала више личи на мачку неголи на зеца? Разумеш ли Јованин пример? Да ли ти се некад десило да нешто направиш из љубави, а да то за друге људе није било ни налик на оно што си ти мислио да јесте. Испричај једно такво искуство.

Поуке о вери

Бог Отац је створио свет, све видљиво и невидљиво, својом љубављу, слободно, ни из чега. Створио је небеска тела, биљке, инсекте, рибе, птице, животиње и на крају, људе. Бог Отац својом љубављу све оживљује и чини да постоји. Од свих створења Бог Отац највише воли људе и зато се човек разликује од других створених бића.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

БОГ ОТАЦ ЈЕ СВЕ СТВОРИО ДА ЖИВИ ВЕЧНО

Сутрадан Јована опет пита оца: - Тата, а зашто је Бог Отац створио свет?

- Хм, зашто? Онако, из љубави, да све постоји вечно, заједно с Њим, с његовим Сином и Духом, и да се радује животу -објасни отац. - Али, тата, зашто онда све умире - и биљке, и животиње, и људи, ако их је Бог Отац створио да вечно живе? Ето, јуче сам нашла мртвог галеба. Било ми га је жао па сам га сахранила у песку, тамо на крају плаже.

Отац се мало замисли, па рече: - Све умире зато што је створено ни из чега, односно зато што је природа свега што је створено смртна. Бог не умире зато што Он једини није створен. Једног дана, међутим, Бог Отац ће својом љубављу оживети све што је умрло и смрт ће нестати - рече отац. - Али, тата, како љубав може да оживи нешто што је умрло ? - умеша се Милан у разговор.

- Тако, као што нас је Бог Отац из љубави створио ни из чега, тако ће Он исто из љубави оживети све оно што је умрло. Слично је то као кад ти некога заволиш, па својом љубављу чиниш да он постоји, иако до тада за тебе није постојао. - Тата, како ти знаш и на основу чега можеш да тврдиш да ће Бог Отац поново оживети све оно што је умрло - упоран је Милан. - Знам то на основу искуства љубави и због тога што је Бог Отац све створио из љубави, у своме Сину, Исусу Христу. Бог Отац је свога Сина, Исуса Христа. кога највише воли, из љубави васкрсао из мртвих и тиме показао да ће све што је умрло оживети - заврши отац, диже се и оде ка мору.

Милан и Јована се збуњено згледаше јер нису баш добро разумели оно што им је отац говорио, па упиташе мајку: - Мама, како то љубав Божија може да оживи нешто што је умрло? То не разумемо. - Кад будете некога истински заволили, све ће вам бити јасно - одговори мајка. Уто се отац врати и рече: - Вода је топла. Хајдемо на купање, па ћемо кући, јер постаје искувише топло. Сви су устали и потрчали у воду.

Милан и Јована су и у води наставили разговор о љубави. - Знаш, Јована, ја разумем како љубав може некоме да да живот. Ето, на пример, мог друга Павла у почетку нисам ни примећивао. Али, кад сам га заволео, он је постао мени све и некако не могу да замислим да живим без њега. Ја сам му, дакле, својом љубављу дао постојање (живот) и он је за мене непоновљива личност без које не могу. А ти, сећаш ли се кад сам ти за Васкрс поклонио оног малог кристалног меду? Како си се радовала и са њим разговарала као да је жив и као да је човек! Кад ми људи можемо љубављу да учинимо да неко или нешто постоји за нас и да буде живо, иако је то понекад обична ствар, како онда Бог Отац не може својом љубављу све оживети! Утолико пре то може Бог јер је Његова љубав према нама неупоредиво већа и снажнија од наше, зато што нас Он воли као што воли свога Сина, Христа, ради кога нас је све створио. - Да, тако је, сад је и мени јасније -одговори Јована и на томе се разговор заврши.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

Разговарајмо о причи

Како је могуће да љубав оживи једну ствар ако она није по својој природи жива? Прочитај поново Миланова објашњења и размишљања. Имаш ли и ти неки пример сличан Милановом? Зашто је Јована разумела очев одговор тек кад ју је брат подсетио на њену љубав према играчки? Објасни како је било могуће да Јована разговара са играчком, кристалним медом, као да је он жив и да је разуме. Имаш ли и ти неко слично искуство? На који начин човек може да учини живим и ствари? Како ти разумеш тврђење Јованиног и Милановог оца да ће Бог Отац једног дана својом љубављу оживети све што је умрло и да више неће бити смрти?

Поуке о вери

Сва створена бића су смртна по својој природи зато што су створена ни из чега. На крају историје, Бог Отац ће својом љубављу, односно у Христу и Христом, оживети сва умрла бића и тада ће заувек нестати смрти. Све што је Бог Отац створио живеће вечно, зато што Он неизмерно воли свет, јер га је створио у Христу и за Христа, кога највише воли. То нам је Бог Отац показао кад је Исуса Христа оживео трећег дана након његове смрти, односно када га је својом љубављу васкрсао из мртвих.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

БОГ ОТАЦ ЈЕ НА КРАЈУ СТВОРИО ЧОВЕКА СЛИЧНОГ СЕБИ И КРОЗ ЊЕГА
ГЛЕДА НА СВЕ ШТО ЈЕ СТВОРИО

Милан је и ове године са родитељима, сестром и братом, пошао на море. Путовали су колима у Херцег Нови. Милан се много радовао путовању, као усталом и претходних година кад је био млађи. Овог пута, међутим, та радост је била посебна, јер га је тамо чекао његов најбољи друг Павле. Миланов поглед привлачили су предели - планине, реке, равнице и градови. Све му је изгледало тако лепо. Посебно му је био леп Херцег Нови. Иако је све то Милан гледао и раније, чинило му се да је сада све некако лепше. Као да је природа имала Павлов лик, односно као да је била човек. Тако му се чинило.

Кад је први пут видео море, онако уживо, оно га је просто задивило, али и мало уплашило својом величином. Сада му је изгледало тако лепо и безопасно, упркос томе што је било велико, непрегледно. Уз то, сећа се Милан, док су ручали, отац му је објашњавао да и у мору живе разноврсна бића. Чудесно лепа, како је сам тада рекао, слична биљкама и животињама на копну. Од тог необичног света Милан је нешто и видео док је ронио са својим оцем. О морском свету је много више видео и научио касније, гледајући телевизијске емисије. Никако му, међутим, није било јасно зашто свет око њега - море и рибице, галебови, борова шума изнад обале, па чак и камење - сада изгледа тако лепо и да би он, ето, могао и да разговара са свим тим као са својим другом Павлом. О томе је хтео да пита оца, кад он управо и сам поче: - Видиш, Милане, сине, како је природа лепа. И сам Бог Отац, о чему нам сведочи Свето Писмо, кад је створио свет, рекао је да је све веома добро. - Да, тата, видим, али чини ми се да ни природа није увек иста, односно није увек на исти начин лепа. Ето, ја сам и пре волео природу и примећивао њену лепоту, али она ме је некако плашила, док ми је сада посебно лепа и некако слична човеку, па сам о томе хтео да те питам - рече Милан.

- Видиш, сине, све што постоји за нас људе нема ни лепоте, ни вредности само по себи, по својој природи и изгледу. Кад волимо једног човека и он воли нас, тада нам читав свет изгледа леп. То значи да је личност коју волимо та која свету даје постојање, лепоту и важност за нас. Сети се кад ти је прошле године учитељица Мира поклонила крст за рођендан. Како си тада био радостан и говорио да је то најлепши крст. Иако си већ имао крст, ставио си тај нови себи око врата. Поступио си тако јер си много волео своју учитељицу и што ти је она слободно, из љубави, даровала крст. За нас људе природа не може да постоји сама за себе, односно безлична, већ само у личности коју ми волимо. А то је због тога што је Бог Отац слободно, из љубави, створио свет као човека и за човека и што је нас створио слободним, сличним Себи, јер је и Бог Отац слободна личност која на свет гледа кроз свога Сина и у односу на Сина кога највише воли. Свет ће за нас бити леп и вредан и чуваћемо га уколико на њега будемо гледали с љубављу према једном човеку и кроз личност коју волимо. Једино ми људи можемо тако да посматрамо свет, као једну личност, зато што смо слободни - додаде отац.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

Слушајући, Милан је намах разумео зашто је њему ових дана свет изгледао тако леп. Схватио је да је то због тога што је свет гледао очима љубави према свом најбољем другу Павлу. У Павлу и преко Павла, Милан је гледао свет који га окружује.

Размишљајмо о порукама приче

Зашто се Милан посебно радовао путовању у Херцег Нови? Ко је давао изузетну лепоту свему што је Милан гледао око себе? Размисли о објашњењу које је Милану дао отац. На који је начин могуће да нам цео свет и сви људи изгледају лепши и ближи? Како је ту тајну објаснио Миланов отац? Да ли потпуно разумеш његово објашњење? Покажи то неким својим примером. На основу приче о пријатељству Милана и Павла и својих искустава, поручи и ти људима нешто о љубави. Како би, по твом мишљењу, требало да се односе људи према природи? Ко једино може да посматра природу као личност и зашто?

Поуке о вери

Свет је створен, односно не постоји одувек. Створио га је Бог Отац, заједно са Сином и Духом, слободно, из љубави, за свог Сина, Христа. На крају, Бог Отац, Син и Свети Дух, створили су човека Адама и с њим сјединили читаву природу. Свет је, дакле, створен и постоји као један велики човек, односно човек је свет у малом. Човек је створен сличан Богу и као слика Христа. На крају историје, читава створена природа и људи биће сједињени са Сином Божијим, Христом. Природа не може да постоји сама за себе, безлично, већ само у једној конкретној личности, односно у личности Сина Божијег, Христа. То откривамо и ми кад год заволимо неког човека.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

ЧОВЕК ЈЕ СЛИЧАН БОГУ ЗАТО ШТО ЈЕ СЛОБОДАН

Милан је после разговора с оцем о стварању света и човека још дуго размишљао о томе. Није му, међутим, било јасно зашто једино људи виде свет као јединствено и непоновљиво биће, односно као једну личност, а не гледају га као безличну природу. Није могао да издржи, а да о томе опет не пита оца. Тата, - поче Милан - зашто једино људи виде природу као јединствено и непоновљиво биће, односно као једну личност и у једној личности коју воле? И животиње воле своју младунчад, па зашто онда и оне не гледају на свет исто као људи? - Зато што животиње немају слободу, а људи је имају. Пошто су слободни, људи су слични Богу и оно што заволе то желе да постоји вечно - одговори отац. - Животиње немају ту способност. — Али како, ја то не разумем, тата - опет ће Милан. - То и не може тек тако да се разуме ако претходно немаш то искуство да си нешто и сам створио из љубави, слободно - рече отац и на томе се разговор заврши.

Сутрадан, играјући се на плажи, Милан је пожелео да у песку направи свој „свет“ - планине, реке и море, градове и људе у њима, и да тај свет буде различит од овог постојећег света. Хтео је да то уради из љубави према Павлу, свом другу, да му покаже и поклони тај свет кад се овај вечерас буде вратио са излета. Дуго је радио и на крају је задовољно сео и дивио се свом делу. И други људи, који су седели у близини и сунчали се, такође су радознано посматрали то што је Милан направио. Долазили су и његови вршњаци, дечаци и девојчице, посматрали и запиткивали га штошта, пошто на први поглед нису могли да распознају шта је шта у том пешчаном свету. Милан им је стрпљиво објашњавао сваку ствар, називајући је њеним именом, сав поносан на своје дело.

Недалеко одатле, група младића играла је одбојку на песку. У једном тренутку, лопта је прелетела једног од њих. Да би вратио лопту пре него што она падне на земљу, младић је потрчао и бацио се за њом. Пао је баш преко Милановог малог пешчаног „света“ и све срушио. Милан се усправио и викнуо: - Еј, човече, пази! Младић се подигао и кад је видео да је порушио пешчани свет, насмејао се и рекао да му је жао, али да то није ништа јер ће он, Милан, направити други свет. - На крају, плажа није само твоја, сви смо слободни да се на њој играмо - додао је младић и вратио се игри. Милану је било тешко у души што му је дело уништено, али и због речи које му је младић упугао. Отишао је оцу, испричао шта се догодило и заплакао.

Да би га утешио, отац упита Милана: - Ипак је нешто остало, није ти ваљда баш све уништио? - Ништа није остало - одговори Милан. - Мој „свет“ више не постоји, тата, разумеш ли то? - Ни песак? - упита отац. -Тата, ти се шалиш, а мени је тако жао. - И мени је заиста жао - рече отац. - То искуство, међутим, може ти помоћи да разумеш како нешто може да не постоји иако његова природа и даље постоји. То се дешава са свим стварима које се троше, а које смо ми слободно, из љубави, створили. Оне постају јединствене и непоновљиве, као живе личности, зато што смо их ми слободно, из љубави, начинили. То могу да чине једино Бог и људи зато

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

што су слободни, односно зато што су личности. Ми бисмо желели да оне постоје увек, али се губе зато што им је природа од које су сачињене трошна и пропадљива. Њихово постојање за нас јесте плод наше љубави према њима. Што се тиче онога што ти је младић рекао, то је донекле тачно. За њега који ти је срушио свет ништа се, у ствари, није десило. Пошто га он није својом љубављу створио, тај свет за њега није ни постојао. Постојао је само безлични песак, који и сада постоји, и ништа више. Јер, слобода, љубав једне личности, чини да нешто постоји као јединствено и непоновљиво, а не његова природа. То искуство је много јаче и убедљивије када је у питању човек, кога ми заволимо, а он слободно одговори на нашу љубав. Тада он постаје за нас непоновљиво биће. Када ту личност изгубимо, то је за нас велика трагедија, иако се његова природа није изгубила. Но, то ћеш ти касније, кад још одрастеш, боље разумети - рече на крају отац.

-Тата, сад разумем оно што си нам пре неколико дана причао да је Бог Отац слободна личност, да је створио свет слободно, из љубави, и да је зато тај свет јединствен и непоновљив. Разумео сам, чини ми се, и то по чему смо ми људи слични Богу. Ја сам, такође, слободна личност и свој „пешчани свет“ сам створио слободно, из љубави. Зато је тај свет за мене јединствен и непоновљив и јако ме је заболело кад га је онај младић срушио. Иако је остао песак од кога ја могу поново да начиним други свет, тај свет неће бити исти као онај први. То ће бити други свет. Први се заувек изгубио. - То је истина, јер смо ми људи слични Богу зато што смо слободни - додаде отац.

Вратимо се причи

Како ти разумеш Миланову жалост за „пешчаним светом“? Имаш ли и ти неко слично искуство? Шта је за нас јединствено и непоновљиво и зашто? Због чега Милан никако не може да поврати онај пешчани свет који му је младић порушио? Чему нас Миланово искуство учи? По чему је човек сличан Богу? Прочитај пажљиво више пута објашњење које је Милану дао отац. Како ти разумеш објашњење Милановог оца да су једино људи слични Богу? Зашто желимо да све што волимо вечно траје? Објасни зашто је то нама људима немогуће. Сети се ко ће и зашто заувек оживети све што је умрло - природу и људе.

Поуке о вери

Стварајући свет, Бог Отац, Син и Свети Дух на крају су створили човека Адама, односно људе. Човека су створили као своју икону. Човек је сличан Богу, односно човек је икона Божија, зато што је слободна личност. Само Бог и човек могу љубављу чинити да нешто постоји као јединствено и непоновљиво. Зато што је Бог личност, односно зато што је слободан, и зато што је човека такође створио слободним.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

БОГ ОТАЦ ЈЕ СТВОРИО СВЕТ КРОЗ СИНА И У СИНУ ДУХОМ СВЕТИМ

Било је лепо, тихо вече. Сунце је већ зашло за далеке планине, али се небо још увек црвенело на хоризонту. Море је тихо шумело повлачећи се са обале ка пучини кроз ситан песак и каменчиће. Милан је са мајком и сестром Јованом шетао обалом сусрећући се са ретким пролазницима. - Мама - наједном рече Милан - могу ли нешто да те питам? - Питај - одговори мајка. - Данас сам, пролазећи поред продавнице, чуо занимљив разговор двојице рибара. Чини ми се да се један од њих жалио како му је живот тежак и да му је све омрзнуло. Онај други га је умиривао речима: - Живот је леп, ма колико био тежак, и природа је лепа. То ће се показати на крају историје када буде укинута смрт. Ако не верујеш мени, прочитај шта пише у Светом писму Старог завета. Тамо је Бог Отац, кад је створио свет, рекао да је све веома добро и да је свет леп. - Мама, на основу чега је Бог Отац рекао да је свет веома леп?

- Бог Отац је из љубави створио свет са својим Сином и за Сина, с циљем да се на крају све сједини са Њим и да живи вечно. Бог Отац на свет гледа кроз Сина кога највише воли и зато је свет за Бога Оца леп и добар - одговори мајка.

- То ће се и показати на крају историје када Син Божији, Христос, поново дође на земљу. - Ми смо слични Богу, па зато гледамо на свет кроз личност коју волимо и за коју смо везани. Уколико некога волимо, цео свет нам изгледа лепши. У супротном, кад изгубимо личност коју волимо, за нас као да се цео свет срушио. Тако нам живот постане тужан и тежак - заврши мајка.

Док је мајка говорила, Милан и Јована су тихо корачали поред ње и пажљиво слушали. Јована се сећала како је плакала и била тужна кад је њеног малог папагаја Кићу појела мачка. Чинило јој се да потпуно разуме оно што мајка говори. Пошто Милан није ништа више питао, није ни она хтела о том свом искуству ишта да говори.

Разговарајмо о причи

Зашто људима живот понекад изгледа тежак? Осећаш ли и ти понекад нерасположење и незадовољство? Чиме обично победиш таква осећања? У коме је и за кога је Бог Отац створио свет? Кад ће се то показати? Зашто је на крају стварања света Бог Отац рекао да је све веома добро и лепо? У којим тренуцима и теби све изгледа добро и лепо? Смисли и кажи своју поруку људима који се жале да им је живот тежак.

Поуке о вери

Бог Отац, Син и Свети Дух створили су свет који се састоји од многих конкретних врста и бића, у личности Сина, Христа, тј. налик на Христа, а не као

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

безличну природу. Бог Отац познаје свет и општи са њим једино преко свога вољеног Сина и зато је Богу Оцу свет леп и врло драг. Ако уништавамо неку врсту, односно ако наносимо зло природи, због тога пате сви људи и читава природа, али пре свега пати Христос јер је природа његово тело. Људи су слични Богу, па зато и они на свет и на све оно што их окружује гледају кроз личност коју воле и за коју су везани.

ТЕКСТ УЦБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

БОГ ЈЕ СТВОРИО ЧОВЕКА ДА С ЊИМ ОСТВАРИ ЗАЈЕДНИЦУ ЉУБАВИ

Милан је седео на плажи и гледао негде у даљину размишљајући о јучерашњем разговору са оцем. Одједном се окрену и радознало запита оца:

- Тата, а зашто је Бог Отац створио свет у човеку, а човека слободним? Човек, зато што је слободан, може да чини и зло. Он може и да уништи свет, као што је онај младић јуче уништио мој пешчани свет. - То је тачно, сине - одговори отац. Човек је слободан и може да нанесе свету велико зло. Пошто, међу-тим, човек и свет не могу да постоје мимо заједнице с Богом, а Бог Отац је хтео да та заједница буде слободна, да настане из љубави човека према Богу, Бог Отац је створио човека слободним. Као што Бог Отац воли човека, тако је хтео да и човек, односно сви људи, воле Бога, а то не би могли да нису слободни -одговори отац. - Бог Отац је желео да у тој заједници љубави и природа постоји вечно. Зато је и створио човека слободним додаде отац и на томе се њихов разговор заврши. Иако Милану ово очево објашњење није било сасвим јасно, он није хтео даље да пита. Већ је научио да се многа питања вере могу разумети само на основу сопственога животног искуства.

Сутрадан су Милан и Павле били заједно цео дан, сами без родитеља, што се иначе ретко дешава. Играли су се у песку правећи различите фигуре, купали се и трчали по плажи прскајући се топлом водом. Радовали су се свему и смејали онако без разлога. Било им је дивно. Кад су се заморили од трчања, Милан рече:

- Павле, хајде да направимо од песка наш свет онакав какав ми хоћемо да буде. Знаш, нисам ти причао, пре неколико дана, док си ти био на излету, направио сам један пешчани свет који сам хтео теби да поклоним. Један младић, међутим, нехотице га је порушио. - Добар предлог - рече Павле. Сели су у песак и стварање је почело.

Убрзо се, међутим, посвађаше. Милан је хтео да то буде на један начин и говорио је Павлу да треба и он да прави оно што жели, али да гледа да не руши оно што он, Милан, направи. Павле је, међутим, обликовао фигуре онако како је он хтео и при том је рушио оно што Милан направи. Наједном, Павле рече: - Ја не желим да све буде онако како ти хоћеш. Хоћу да и ја направим свој свет онако како мислим да је најбоље. Зато ти прави свој, а ја ћу свој. - Али, Павле, - жалосно ће Милан - па ми смо најбољи другови. Ја тебе највише волим и зато бих желео да то што правимо буде заједничко. Хтео бих да све радимо заједно, а не да се одвајамо. - Ја не желим да ме ти волиш на такав начин - жустро рече Павле. Ја хоћу да будем слободан и да направим свој засебан свет, онако како мислим да је најбоље. Уосталом, ми смо обојица слободни. Милан се ражалости на те Павлове речи. Оде мало даље, седе на песак и обори главу. Било му је тешко.

Павле је наставио сам да прави фигуре у песку. Убрзо, међутим, одустаде. Разруши то што је направио, седе на песак и загледа се у морску пучину. И њега ухвати нека туга због оног што се догодило. Седели су тако неко време, кад се наједном подиже Милан, седе поред Павла, па му рече: - Опрости ми, Павле. Ако

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

хоћеш, хајде да направимо онако како ти желиш. Ја хоћу да будемо увек пријатељи и то ми је најважније јер те волим, а није ми важно како ће пешчани свет да изгледа. Какав год буде, он ће за нас бити најлепши ако будемо имали љубави међу собом. Кад то каза, Милану потекоше сузе. - Не, Милане, нећу ни ја да буде моја воља. Нека буде онако како ти хоћеш. Ево, ово што сам направио нека буде твоје, поклањам ти, узми ако хоћеш - одговори Павле, па поћутавши мало, додаде тихо: - Молим те - загрли Милана, па и он заплака. Мало затим, обојица су ћутке клекли у песак и наставили да заједно граде различите ствари, поклањајући их један другоме. Уто наиђоше и њихови родитељи и стадоше задивљени пред оним што виде. - Ко је то направио? - упиташе. Милан рече да је Павле, а Павле да је Милан све направио. Погледаше један у другога, засмејаше се и загрљени отрчаше у воду да се купају.

Наредних дана, Милан и Павле били су тако радосни и све им је изгледало дивно. То су признали један другоме питајући се зашто је то тако. - Ја мислим - поче Милан - да је то због тога што смо и један и други слободно, из љубави, прихватили један другога. - Јер, ја сам заиста хтео из љубави према теби да заједно направимо наш пешчани свет. Зато ми је било тешко кад ти то ниси хтео да прихватиш. Чини ми се да је најважније да неко слободно прихвати нашу љубав. Не можеш с неким бити у заједници, а да он то неће. То је могуће једино са стварима и животињама зато што оне немају слободу, али не и са људима. — Ја нисам у почетку прихватио твој предлог зато што ми се чинило да ти то мени намећеш и да се тако губи моја слобода - додаде Павле. - Зато сам се успротивио. Било ми је тешко због таквог мог поступка кад сам схватио да ми увек слободно, из љубави, дарујемо један другоме све што имамо. Због тога је све лепо и све што ја имам и твоје је, а што ти имаш - и мени припада.

Разговарајмо о причи

Вратимо се причи о Милану и Павлу. Шта је то што је снажно повезивало Милана и Павла? Како то знамо? Зашто су се Милан и Павле посвађали на плажи? Шта су урадили са пешчаним светом после свађе? Наведи особине које су обојица у тој ситуацији испољили. Које ти се особине допадају, а које ти се не допадају? Објасни шта је помирило Милана и Павла. Како изгледају ствари кад их делимо са неким кога највише волимо? Шта су оба друга на крају схватила? - Имаш ли и ти неко искуство слично Милановом и Павловом? Опиши га. Како разумеш Миланов став да не можемо ни са једним човеком остварити личну заједницу ако то и тај човек не жели? Да ли свет може да постоји без заједнице слободе, љубави Сина Божијег и човека? Зашто је потребно да баш човек има заједницу са Сином Божијим како би свет постојао вечно?

Поуке о вери

Свет у коме живимо, као и ми сами који смо део тог света, јесте Божији свет, који је Бог слободно створио. Постојање природе, односно постојање света, зависи од

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

воље Бога Створитеља. Свет сам за себе не може да постоји јер је природа света трошна и смртна. Да би постојао, треба да је у личној вези, у заједници са Сином Божијим, јер је Бог Отац, стварајући свет, зажелио да са њим општи преко свога Сина. Због тога је Бог Отац све створио у Сину и за Сина.

Бог, међутим, није желео да та заједница између Њега и створеног света буде присилна. Хтео је да и свет жели ту заједницу. Зато је, на крају свега, створио човека, даровао му слободу и природно га повезао са свим оним што је претходно створио. На тај начин је желео да преко човека оствари личну заједницу, то јест заједницу слободе са целом природом, уз услов да то и човек жели. У тој заједници љубави између Сина Божијег и човека свет би постојао вечно као заједничко дело Бога и човека.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

ЗАЈЕДНИЦА БОГА ОЦА С ЉУДИМА ОСТВАРУЈЕ СЕ ПРЕКО ИСУСА ХРИСТА

Пре неко вече, Миланови и Павлови родитељи, браћа и сестре, вечерали су заједно у кући Павлових родитеља. Са њима је био и свештеник, отац Сава. Било је дивно вече. После вечере, започет је врло занимљив разговор питањем Павловог оца, Стојана: - Шта значи то што је апостол Павле рекао да читава природа стење и мучи се чекајући да се јаве синови Божији који ће је ослободити од смрти? - Ја мислим - настави Стојан - да природа сама по себи не може да постоји без људи, односно без конкретних личности. Људска природа једино постоји кад постоје конкретни људи, на пример, Милан, Павле, Јована. Мислим да чак и биљке, животиње и све друго постоји зато што постоје људи. Људи су господари природе, односно постојање природе зависи од људи. Кад не би било људи, не би било ни природе, а без природе не би било људи - заврши Стојан. - Да, слажем се - додаде Мирко, Миланов отац. Очигледно је да је читава природа међусобно повезана. Ето, пчела не би могла да живи да нема цвећа, а цвеће пак не би могло да постоји да нема пчеле која га опрашује. Тако је некако и са целокупном природом. Није ми јасно, међутим, зашто природа не може да постоји без синова Божијих. Ко су ти синови Божији?

После тог питања сви су, као по команди, окренули главу према свештенику, оцу Сави. Он се мало накашља, па поче:

- Мени се чини да то значи да природа не може постојати без заједнице људи са Сином Божијим, односно без заједнице са Исусом Христом. Та заједница се остварује у Светој Литургији, зато што је Христос присутан само у Литургији. Литургија је заједница природе и многих људи са Христом, а преко Христа са Богом Оцем. У Литургији, сједињењем са Христом кроз Крштење и Миропомазање, и ми постајемо синови Бога Оца. Пошто у Литургији Бог Отац има заједницу с нама преко свога јединородног Сина, Исуса Христа, види нас и општи с нама као са својим синовима. Природа, опет, постоји једино у конкретним људима, а никад безлично, и да би се спасла од смрти, потребно је да људи постану чланови Литургије. У тој заједници слободе, љубави Бога Оца с људима преко свог Сина, Исуса Христа, и природа се спасава од смрти. Ево једног примера који ће нам помоћи да то лакше разумемо.

Око нас постоје многе ствари које ми често и не примећујемо. Тачније, оне за нас и не постоје. Ако нам, међутим, једну од тих обичних ствари поклони неко кога волимо, та ствар одједном за нас постоји и то не само да постоји, већ нам постаје и врло драга. Зашто? - запита отац Сава, па сам одговори: - Сигурно не због тога што је она сама по себи важна, већ због тога што је постала део једне љубавне заједнице, односно зато што је постала део личности коју волимо. Тако је и створена природа Богу Оцу драга зато што је постала део његовог Сина, Исуса Христа, у Литургији. Чини ми се да је то хтео да каже свети апостол Павле - заврши отац Сава.

Све су то пажљиво слушали Милан, Павле и Јована. Током разговора они су се често погледали и слегали раменима, дајући једно другом знаке да не разумеју баш

ТЕКСТ УЦБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

много о чему је реч. Пример који је навео отац Сава мало им је отворио очи и било им је јасније, иако не баш у потпуности. Договорили су се да запамте тај разговор и да га наставе са својим учитељем катихетом када почне школска година.

Придружимо се Милану, Павлу и Јовани

Прочитали смо неколико прича о Милану, Павлу и Јовани. Сазнали смо доста о њиховом пријатељству и љубави, размишљали заједно о питањима наше вере. Која се прича теби посебно свидела и зашто?

Како ти разумеш објашњење оца Саве? Има ли у том објашњењу нешто што ти не разумеш? Ако има, замоли учитеља да ти он објасни.

Настави и даље да се дружиш са Миланом, Павлом и Јованом. Врати се и осталим причама и стално размишљај о њиховим порукама. Воли своје пријатеље, а и друге људе, онако како се воле Милан и Павле.

Поуке о вери

Створена природа је смртна и не може да постоји мимо заједнице Господа Исуса Христа са Богом Оцем. Син Божији постао је човек да би сјединио створену природу са Собом и даровао је Оцу. То је он и учинио пре две хиљаде година, када се родио од Духа Светог и мајке Марије Дјеве у малом селу Витлејему. После свога васкрсења из мртвих, Христос је остао присутан са нама у Литургији. Ако и ми желимо да будемо синови Божији, потребно је да се сјединимо са Христом, односно да postanемо чланови Литургије.

О МОЛИТВИ

Молитва је обраћање, односно молба, упућена Богу ради некога или нечега. Богу се молимо зато што је Бог слободна личност у односу на нас и као такав није дужан да нам ишта учини. Бог све чини слободно, зато што то сам жели, из љубави, а не зато што мора. Због тога је потребно да се стално молимо Богу и да тражимо његову љубав. Људи, међутим, често моле Бога и за оно што није добро и што људима није потребно. Оно ради чега треба пре свега да молимо Бога Оца јесте да Он благослови да нам што скорије поново дође Господ Исус Христос и његово царство јер ће његовим доласком бити укинута смрт за све људе и за сву природу. Зато је образац праве молитве - Молитва Господња.

Молитву Господњу упућујемо Богу Оцу на Литургији. Бога нико не може назвати Оцем осим његовог Сина, Исуса Христа, зато што је Бог Отац једино Исусу Христу отац. Можемо то и ми зато што смо на Литургији сједињени са Христом. Јер, на Литургији се Господ, Исус Христос, моли Богу Оцу за нас и у име свих нас. Зато се ова молитва и зове Молитва Господња.

У молитви, дакле, молимо Бога Оца да благослови поновни долазак Господа

ТЕКСТ УЦБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за трећи разред основне школе

Исуса Христа као Цара славе, јер ће он тада установити и Царство Божије на земљи. Господ Исус Христос је Име Очево и Воља Његова, јер нам се Бог Отац једино преко Христа објављује, односно преко Њега нам објављује своју вољу и своју љубав и у Њему нас све познаје и воли. Господ Исус Христос је такође и наш хлеб насушни, односно хлеб вечнога живота, и зато молимо Оца да нам га пошаље још данас. Јер кад Он дође, нестане смрти.

Молимо Бога Оца, такође, да нам опрости све оно што смо лоше урадили, и да нам допусти да и ми будемо чланови Његовог Царства. Праштање Бога Оца зависи, међутим, од тога да ли ћемо ми сами једни другима опростити све увреде и грехе. Бог воли све људе и зато је своје будуће Царство наменио свим људима и целој природи. То значи да и ми треба да волимо све људе ако желимо да заједно с њима будемо у Царству Божијем. Да бисмо то постигли, потребно је да нам у томе помогне Свети Дух, који нас кроз крштење упућује на љубав према другом човеку и штити нас од злога.

Молитва господња

Господ наш, Исус Христос, својим ученицима и нама препоручио је да се молимо Богу Оцу овако:

*Оче наш, Који си на небесима,
да се свети име Твоје,
да дође царство Твоје,
да буде воља Твоја и на земљи као на небу;
хлеб наш насушни дај нам данас
и опрости нам дугове наше
као што и ми опраштамо дужницима својим;
и не уведи нас у искушење,
но избави нас од злога.
Јер је Твоје царство и сила и слава,
Оца и Сина и Светога Духа,
сада и увек и у векове векова. Амин.*